

Preek over Romeinen 8:26-30
- Schildwolde, 14 juni 2020
- Kees van Dusseldorp

thema: De Geest bidt vanuit ons leven

paaskaars

votum en groet

Gezang (GK06) 102a:2,3,4 Loof de Geest die van de Vader

wetslezing

Psalm 104:1,8

gebed

lezen: Romeinen 8:18-30

Klaagliederen 3:17-31

kindermoment

Opwekking 805 Maak ons hart onrustig Heer

preek Romeinen 8:26

gebedstelefoon

Psalm 130:1,4

gebed

collecte Statement: Onze schuilplaats is God

Opwekking 334 Heer, uw licht en uw liefde schijnen

zegen

Gemeente van Jezus Christus

** Gods Woord krijgt nieuwe klank

Een paar weken geleden werd ik geïnterviewd voor een christelijk blad. Wat voor plek de corona-crisis heeft in mijn preken. Of ik daar ook speciaal aandacht aan geef. Ik dacht daarover na. Voor mijn gevoel geef ik daar niet 'speciaal' aandacht aan. Maar omdat het de wereld is waarin ik leef, kan het niet anders dan dat het steeds meeklinkt in de preken en de gebeden. Soms op de achtergrond, soms op de voorgrond.

Toen ik daar nog verder over nadacht, bedacht ik dat voor mij veel Bijbelteksten in deze tijd heel anders klinken. Twee weken geleden opende ik de moderamenvergadering met het lezen van Psalm 42. 'Weemoed vervult mijn ziel nu ik mij herinner hoe we naar het huis van de Here gingen met een blijde menigte.' Dat beeld kwam binnen. En ook de bemoediging van die Psalm: 'Vestig je hoop op God, eens zal ik hem weer loven'.

Vorige week viel mijn oog op Filippenzen 1 – en ik heb dat in de nieuwsbrief beschreven: Paulus die de gemeente al een poos niet gezien heeft, schrijft: 'Telkens als ik aan jullie denk, dank ik God voor jullie geloof. Ik ben ervan overtuigd dat God zijn plan zal uitvoeren. En ik bid dat jullie liefde blijft groeien'. Ook dat kwam binnen. Als bemoediging en als vraag: hoe bid en dank ik voor de gemeente vandaag?

Zo gebeurde dat bij de preken uit Exodus – over de leerschool van Israël om volk van God te zijn, ook in de taaie tijd van de woestijn. En ook in de preken nu uit Romeinen 8 – over het werk van de Heilige Geest in mensen die in een wereld leven die lijdt en kreunt. Ik hoef het niet te zoeken: het Woord dringt zich op. Dan gaat het niet speciaal over corona. Maar toch krijgen bijbelteksten een nieuwe klank in de vreemde wereld van vandaag. In de zorg die er is, in de verwarring, in de frustratie, in het verdriet dat sommigen al van heel dichtbij hebben meegemaakt. Dat soort ervaringen komen meer naar voren. En het stof wordt van alle vanzelfsprekendheid afgeblazen. Dat is eigenlijk heel mooi. Om te ontdekken hoe levend het Woord van God is. Misschien heb jij die ervaring zelf ook. In ieder geval probeer ik het aan je door te geven. Ook vandaag, als het gaat over de Heilige Geest die vanuit ons leven tot bidden komt.

** dat komt omdat de Geest in de gebroken realiteit werkt

Die verbinding tussen de realiteit van het leven en het geloof in Jezus Christus, vormt een hoofdlijn in de brief van Paulus. Geloven staat nooit los van je leven en de wereld om je heen. Geloven doe je midden in je wereld. De Heilige Geest werkt in de realiteit van het leven. 'De Heilige Geest woont in ons hart', zeggen we. En in ons hart ziet hij wat ons bezig houdt. Hij voelt wat ons verdriet geeft. Hij merkt de verwarring, ontdekt de onzekerheid, kent de krachten van angsten en van verlangens. Hij herkent het egoïsme en de godloosheid. Hij voelt ook de behoefte aan liefde en het geloof in God.

Als wij nadenken over de Heilige Geest, dan gaat het vaak over de krachten van God. Over het enthousiasme, over de gaven die Hij geeft, de geloofsblijdschap, de beweging. En zo spreekt de Bijbel er ook over. In een feestelijke toonsoort. Maar in Romeinen 8 gaat het over de Heilige Geest en onze zwakheid. 'De Geest helpt ons in onze zwakheid'.

Wat is die zwakheid? Waar denk jij aan? Denk je dan aan het lijden dat je meemaakt? De gebrokenheid van het leven? Het verdriet, het onrecht, de smerigheid? Dat is terecht. Daar heeft Paulus het ook over. De schepping die 'zucht vanwege de zinloosheid en de vergankelijkheid van het leven', zo schrijft hij.

Maar er valt meer onder die zwakheid van de mens, waar de Geest ons in helpt. In heel deze brief gaat het ook over de slechte begeerten in ons hart en de macht van de zonde die we van onszelf niet kunnen weerstaan. Onze zwakheid is dat wij van onszelf niet in staat zijn om naar Gods wil te leven. We hebben zelfs de neiging om ons tegen God en zijn geboden te verzetten en raken verstrikt in de zonde.

En in dit stukje gaat nog over een derde vorm van zwakheid: wij weten niet goed wat goed is. Wat goed is om te zeggen, of om te doen. Wat goed is om te bidden. Ook al zijn we al heel lang christenen, bestuderen wij de Bijbel, toch zijn de problemen vaak zo complex dat we niet weten waar we goed aan doen. We hebben niet het overzicht. Neem nu racisme, waar in deze tijd veel tegen gedemonstreerd wordt. Is er echt iets mis met onze maatschappij? Zodat donkere mensen minder kansen hebben, tegen meer problemen aanlopen dan blanke mensen? Zijn de overheidsinstellingen bevooroordeeld? En ikzelf, diep in mijn hart? En wat helpen demonstraties daartegen? Wat moet ik ervan vinden? En wat zal ik ervoor bidden?

'De Geest helpt ons in onze zwakheid'. Mijn zwakheid omdat er zoveel gebrokenheid is, omdat ik een mens ben met fouten en gebreken en omdat ik zelfs vaak niet eens weet wat goed en wijs is en wat niet. Dit is de gebroken realiteit waarin de Heilige Geest werkt. Waarin Hij met ons meezucht. Dit is de realiteit waarin het Woord van God klinkt en steeds weer een nieuwe klank krijgen. Dit is de werkelijkheid het goede nieuws van Jezus Christus wordt gebracht. Het nieuws van bevrijding en vrede met God. De Geest werkt in de realiteit vol onrecht, zwakheid en onduidelijkheid.

** de focus van de Geest is dat het gebed doorgaat

En wat is nu de focus van de Heilige Geest? Waar is Hij vooral mee bezig? Dat het gebed doorgaat. Dat is de conclusie die ik getrokken heb als ik lees wat Paulus schrijft over het werk van de Heilige Geest in ons hart.

Weet je, wat ik zojuist zei over onze zwakheid, dat kan ik alleen zeggen door de Heilige Geest. Want Hij maakt mij duidelijk dat het niet oké is wat er in de wereld gebeurt. En dat het niet oké is wat er in mijn hart aan begeerten en behoeften rondzweeft. De Heilige Geest legt namelijk de hoop in ons hart. Hij houdt ons op de toekomst gericht. En daarmee houdt Hij de spanning in stand. Tussen de heerlijkheid die komt, het leven in vrede, vreugde en vrijheid. En de werkelijkheid van vandaag. Dat verschil houdt de Heilige Geest op spanning. Hij zorgt ervoor dat je geen genoegen neemt met 'zo is het nu eenmaal, daar moet je je bij neerleggen'. Dat je niet tevreden bent met 'zo ben ik nu eenmaal, daar kan ik niets aan veranderen'. Dat je niet stopt bij de gedachte: 'dat weet ik ook niet hoor, dat is mij te ingewikkeld'. Nee, omdat de Heilige Geest de hoop in je hart legt, blijf je zuchten. Het verdriet blijft je raken, het grote verschil tussen wat God bedoeld heeft en wat wij ervan maken, het onvermogen om te doorzien wat er aan de hand is en om te doen wat er goed is. De Geest leert je zuchten om wat er nog niet is. Wat er nog niet verlost en verheerlijkt is, wat er nog niet bevrijd is, wat er nog niet is recht gezet.

Het is de focus van de Heilige Geest dat het gebed doorgaat. Het gaat hem er niet in de eerste plaats om dat we geweldige dingen doen, dat we prachtige woorden spreken, dat we de wereld veranderen. Het gaat hem er in de eerste plaats om dat het gebed doorgaat. Dat we blijven zuchten, dat we God blijven zoeken, dat we als kind van God blijven leven, dat we blijven bidden.

Dat is wel een risico. Dat het gebed stopt. Neem bijvoorbeeld de discussie over de stikstofuitstoot. Als je geen idee hebt wie je moet geloven, haal je je schouders op en stopt het gebed. Maar ook als je juist wel heel goed denkt te weten wat het probleem 'gewoon' is en wat iedereen 'gewoon' moet doen, zal het gebed stikken. In beide gevallen is er geen verbinding met God. Maar de Geest is erop gericht dat je wel blijft bidden. En bidt de een dan om bekering van de overheid, de tweede om bekering van de boeren, de derde om bekering van de burgers? Nee: samen zuchten we voor God. We brengen het bij de Heer. En we brengen elkaar bij de Heer. Zo bidden we samen om wijsheid, om liefde, om genade, om verbondenheid, om verlossing en om de toekomst zonder milieu-problemen en onoplosbare dilemma's. Voor dat gebed hebben we elkaar nodig. Ik jou en jij weer een ander. Om te blijven bidden.

De focus van de Geest is dat het gebed doorgaat. Niet alleen in de vorm van de uitgesproken gebeden aan tafel, voor jezelf of in de kerk. Maar ook in de vorm van je biddend leven. Dat jij met God leeft. En je leven aan de Heer verbindt. Dat je je laat bevrijden uit een leven waarbij God niet betrokken is. Het sluipt er snel in. Dat jij stukjes van je leven niet met God verbindt. Dat je daar zonder Hem leeft. Dat er op die plek geen gebed is. En dus geen redding is. De Geest bewaart je daarvoor. En werkt eraan.

** daarvoor werkt Hij in je hart

De Geest is erop gericht dat het gebed doorgaat. Dat jij als kind van God vol geloof, hoop en liefde in het leven staat. Daarom schiet Hij je te hulp in je zwakheid. Die hulp krijgt een bijzondere vorm: 'De Geest pleit voor ons met woordloze zuchten.'

Wat houdt dat in? Hoe werkt dat? Moet je je voorstellen dat de Heilige Geest het bidden van je overneemt? En dan staat er ook nog: God snapt wel wat de Heilige Geest wil zeggen. Wat zegt dat over de onderlinge verhoudingen binnen God. Het lijkt alsof er buiten mij om iets bijzonders gebeurt. Ik weet het niet, maar de Geest snapt wel wat ik nodig heb. Hij brengt dat bij God. En God snapt wel wat de Heilige Geest bedoelt. En God geeft dat aan mij. Een soort 1-2-tje tussen de Heilige Geest en God. Maar waar ben ik dan?

Misschien dat het best wel eens zo gaat. Als ik niet bidden kan, dat de Geest het gebed dan van mij overneemt. Zoals Jezus in de hemel ook voor ons bidt. Maar in deze tekst uit Romeinen ligt het toch net even iets anders. Want er staat niet voor niets bij: God die ons doorgrondt. Het gebed van de Heilige Geest gaat niet buiten ons om. Hij werkt in je hart de gerichtheid op je hemelse Vader. Hij breekt de gesloten horizon van je eigen gedachten en emoties open. En maakt je bewust van Gods aanwezigheid. Hij brengt je tot bidden. Als is het zonder woorden. Al is het maar in zuchten.

Zo gaat de Heilige Geest niet buiten ons om. Hij wist ons onvermogen en onze onmacht niet uit. Hij werkt in dat onvermogen en met die onmacht. Door ze naar God toe te brengen. En ons te leren bidden: Heer ik weet het niet, Heer red mij, geef mij wijsheid, geef

mij kracht, doe mij recht, stop de ziekte, stop het egoïsme, geef mij hoop, leer mij liefde. Zo geef ik er wel woorden aan. Maar vaak zijn het flarden. Zit het in ons zuchten.

De Heilige Geest werkt in je hart. Ook als gelovig mens, als kind van God ben je niet vrijwaard van problemen. Vaak komen ze ook uit je eigen hart voort. En brengen ze verdriet, frustratie, schade, schuld of schaamte. Maar in dat hart werkt ook de Geest van God. Hij komt ons te hulp. Richt ons op Jezus Christus. Hij zucht in ons. Houdt de hoop levend. Legt het verlangen naar het goede leven met God in ons hart. Het besef van eigen zwakheid. En de verwachting van God.

** zuchten ontspant

De Heilige Geest bidt vanuit ons leven. Hij pleit voor ons met woordloze zuchten. In de ingewikkeldheid van het leven. In het verdriet en het onrecht. In onze zwakheid en neiging tot godloosheid. God kent onze strijd, hoort het zuchten waartoe de Geest ons brengt en zal ons redden.

‘Wij weten dat voor wie God liefhebben alles bijdraagt aan het goede’. Dat is de belofte. Dat is de ontspanning van het zuchten. Je hebt het met of zonder woorden bij God gebracht. Je hebt het contact met je Vader gezocht. Je hebt je verlangen kenbaar gemaakt dat er een eind komt aan het lijden. Een eind aan de zonde. Een eind aan schade, schuld en schaamte. Je hebt het bij God gebracht. Misschien met gebrekkige woorden, misschien met kortzichtige wensen, misschien met ongelukkige uitspraken. Maar God weet waartoe de Geest je heeft aangezet. Hij ziet je afhankelijkheid, je hoop, je liefde. Hij is de God die weet wat goed is. Die aan het werk is om de wereld te verlossen. Te beginnen bij jou. Geroepen – vrijgesproken – levend in zijn aanwezigheid – met vaste hoop op de toekomst.

Daar leer je van zuchten. Van verwachting. Zulk zuchten ontspant. Zulk zuchten is bidden. Je verwacht het van God.

Amen

Vraag voor thuis: Waar kun jij van zuchten? Kun je ook ontdekken welk gebed er in dat zuchten ligt? Welk verlangen de Heilige Geest erin stopt? Kun je dat verlangen ook bij God brengen?

Ik geef straks ruimte voor persoonlijk gebed om iets van je persoonlijk zuchten bij de Heer te brengen.